

Van merels en vleesvliegen

Dieren die altruïstisch gedrag vertonen, roepen wat verte-derends in ons op. Het is het gedrag waarbij het dier zichzelf volledig wegcijfert om een ander te helpen. Dit soort gevoelens had ik ook bij het paartje merels in onze tuin.

Het nest zat in de clematis tegen de schuur. Onzichtbaar voor vriend en vijand. Af en aan vlogen ze toen de pulletjes uit de eieren waren gekropen. Eerst kwamen ze aanzetten met vliegjes, kleine rupsjes, in stukken gerukte regenwormen en vliegende mieren. Naarmate de jongen groter werden, werden de prooien dat ook, zoals dikke regenwormen, grote naaktslakken en snavels vol niet geheel rijpe lijsterbessen.

Inmiddels was ook de aanvliegfrequentie toegenomen en waren de jongen steeds luider geworden. Als dat maar goed gaat met kauwen en eksters in de buurt, denk je dan. Aanvankelijk was de aanvliegopening in de clematis onzichtbaar, maar elke keer als de merels zich met hun poten tegen de clematisstengels afzetten, bogen deze steeds verder door, zodat het nest bepaald niet meer verborgen bleef.

Kauwen kregen het nest in de gaten. Ze werden met veel lawaai door de beide ouders weggejaagd, met succes.

Toen was het zover dat de jongen uit moesten vliegen. Veel te vroeg naar mijn gevoel. Hun staarten waren nauwelijks een duim lang, de grootste slagpennen waren nog niet volgroeid en qua grootte waren het dreumesjes. De eerste hipte uit de clematis de appelboom in en verborg zich in een dichte massa maretakken. De tweede fladderde over onze tuinmuur naar een cotoneaster. Nummer drie liep luidkeels over dezelfde muur en bleef daar zitten, voor een ieder zichtbaar, en blèrde om eten.

Onmiddellijk kwam het zwarte gevaar de aanval inzetten. Pul drie viel van de muur en verdween in de tuin van de burens, uit het zicht. Aanhoudend kabaal uit de kelen van kauwen en merels deed vermoeden dat dit jong al snel wat spierweefsel kwijt was.

Er bleek ook nog een nummer vier te zijn. Die weigerde het nest te verlaten. Tegen de avond had ik de indruk dat er nog twee jongen over waren. Eén in en één buiten het nest. 's Morgens vroeg werden we wakker van de heftig alarmerende merels en kakelende eksters. Het blijvertje in de clematis werd door de eksters het nest uitgesleurd. Moeder merel ging onverdroten voort met voeren. Ze had kale plekken op haar kop en één slagpen stak haaks uit haar verenpakket. Wat zag ze er uit. Het voer was voor het enige nog overgebleven jong. Die had zich verborgen in onze dichte taxushaag.

Ik haalde het verlaten nest uit de clematis om het te onderzoeken. Het oogde als een onbewoonbaar verklaarde woning, nee als een ruïne. Ik was vooral nieuwsgierig of er vogeltekens in het nest waren achtergebleven. Ik vond ze niet. Wel een reeks andere medenestbewoners: springstaarten, stofluizen en vliegenlarven, waaronder maar liefst 37 larven van de blauwe vleesvlieg. Enkele hadden zich al verpopt, de meeste moesten dat nog doen. Ze hadden vastgezogen gezeten aan de jonge merels en zich te goed gedaan aan hun bloed. De jongen zullen dus danig verzwakt het nest hebben verlaten. Nummer vier had mogelijk niet eens de energie om uit te vliegen.

Blauwe vleesvliegen worden in nesten van allerlei vogelsoorten aangetroffen, van leeuweriken tot huismussen en van mezen tot eksters.

Het vrouwtje van de vleesvlieg legt niet te veel eieren in één vogelnest. Want dat zou tot gevolg hebben dat jonge vogels vol komen te zitten met bloedzuigende vliegenlarven, daardoor te veel bloed verliezen en doodgaan, waardoor de vliegenlarven geen bloed meer kunnen drinken en dus sterven voordat zij kunnen verpoppen. Het is bekend dat de jonge vogels er wel last van hebben. Ze blijven sowieso achter in hun gewicht en een deel raakt zodanig verzwakt dat ze niet lang meer te gaan hebben.

En de merelouders? Het was hun derde legsel... Ze hebben de nazomer, het najaar en de winter voor zich om aan te sterken en om het volgende jaar nog eens te proberen: kindertjes krijgen.

Vrouwtje van de blauwe vleesvlieg *Protocalliphora azurea*. Het mannetje is op het borststuk geheel blauw. Foto: Dick Belgers.

Peter Boer